

Palliatieve zorg in het verpleeghuis

Het kan zijn dat je niet meer thuis kunt wonen. Bijvoorbeeld omdat je te ziek bent, of de zorg te zwaar wordt voor de mensen om je heen. Je kunt dan verhuizen naar een verpleeghuis. Een groot deel van de zorg in het verpleeghuis is palliatieve zorg.

Wanneer ga je naar een verpleeghuis?

Als je ouder wordt, wil je graag zo lang mogelijk thuis blijven wonen, in je vertrouwde omgeving. Ook al kun je niet alles meer zelf doen. Er zijn mensen die je daarbij helpen zoals de huisarts, de thuiszorg en de wijkverpleging. En natuurlijk is het ook belangrijk dat familieleden of naasten helpen – als dat mogelijk is. Dat noemen we mantelzorg.

Soms is het te moeilijk om thuis te blijven wonen. Bijvoorbeeld als je heel ziek bent, of als je familie niet meer kan helpen. Als het echt niet anders kan, kun je naar een verpleeghuis gaan. Daar word je verzorgd en krijg je zorg en hulp bij dagelijkse activiteiten.

Tijdelijk in verpleeghuis

Je kunt ook tijdelijk in een verpleeghuis worden opgenomen. Bijvoorbeeld als je naasten (mantelzorgers) even niet voor je kunnen zorgen. Je gaat daarna weer naar huis. Dat noemen we 'respijtzorg'. Maar meestal ga je naar het verpleeghuis om daar te blijven. Dit betekent dat je daar woont en verzorging krijgt tot aan het overlijden.

Het is aan te raden om vooraf een aantal verpleeghuizen te bezoeken. Je kunt een rondleiding plannen, zodat je een passende plek kunt vinden. Houd er rekening mee dat er een wachtlijst kan zijn voor een plaats in een verpleeghuis.

Wanneer krijg je palliatieve zorg in een verpleeghuis?

Als je in het verpleeghuis woont en een ziekte hebt die niet meer te genezen is, wordt vaak palliatieve zorg geboden. Dat kan bijvoorbeeld zijn als je kanker hebt. Maar in het verpleeghuis zijn ook veel mensen met dementie. Ook dat is een ziekte die je niet kunt genezen. Een groot deel van de zorg in het verpleeghuis is daarom palliatieve zorg.

Bij palliatieve zorg gaat het niet meer over beter maken en genezen. De zorg is vooral gericht op het verminderen van klachten, zoals pijn bij mensen die ongeneeslijk ziek zijn. Op deze manier wordt het leven in de laatste fase zo fijn en goed mogelijk gemaakt. Lees [hier meer over de betekenis van palliatieve zorg](#).

Welke zorgverleners in het verpleeghuis?

In het verpleeghuis heb je te maken met verschillende zorgverleners. Denk bijvoorbeeld aan:

- Specialist ouderengeneeskundige ('ouderenarts')
- Verpleegkundige/ verpleegkundig specialist
- Verzorgende
- Psycholoog
- Geestelijk verzorger
- Fysiotherapeut
- Ergotherapeut

Palliatief zorgteam in het verpleeghuis

Veel verpleeghuizen hebben palliatieve zorgteams die gespecialiseerd zijn in het bieden van zorg aan mensen in de laatste fase van hun leven. Deze teams werken samen met het verpleeghuispersoneel om ervoor te zorgen dat verpleeghuisbewoners de best mogelijke zorg krijgen.

Het team dat palliatieve zorg biedt in het verpleeghuis bestaat uit verschillende professionals. Dat zijn onder andere artsen, verpleegkundigen, verzorgenden, psychologen en geestelijk verzorgers. Samen zorgen zij ervoor dat je de zorg en behandeling krijgt die nodig is om je leven zo goed mogelijk te laten verlopen. Palliatieve zorg hoort bij de basiszorg. Iedere verzorgende en verpleegkundige is hiervan op de hoogte.

Regiebehandelaar

In het verpleeghuis krijg je een regiebehandelaar. Dat kan een specialist ouderengeneeskunde ('ouderenarts') zijn. Het kan ook een andere arts zijn (de huisarts) of een gespecialiseerde verpleegkundige: de 'verpleegkundig specialist'. Zij voeren gesprekken over de behandeling en zorg. Op het moment dat je in het verpleeghuis gaat wonen, draagt de huisarts vaak de behandeling over.

De specialist ouderengeneeskunde en de verpleegkundig specialist geven de medische behandeling. De verzorgenden zijn er voor de dagelijkse taken. Zij helpen met eten, wassen, aan- en uitkleden, maar ook met bijvoorbeeld het geven van medicijnen.

Naast het verminderen van lichamelijke klachten is het belangrijk dat er ook aandacht is voor psychische en sociale aspecten. Het kan bijvoorbeeld helpen om te praten met een psycholoog of geestelijk verzorger. Aan elk verpleeghuis is een geestelijk verzorger verbonden. De geestelijk verzorger begeleidt bewoners op religieus, geestelijk en spiritueel gebied. Dat kan bijvoorbeeld in gesprekken over het leven, over sterven en over de dood.

De rol van de familie

Als het mogelijk is, spelen naasten in het verpleeghuis een grote rol. Bij de zorg maar ook om wensen en grenzen te bespreken. Want in de laatste levensfase zijn er veel vragen en keuzes. Wil je gereanimeerd worden bij een hartstilstand? Wat moet er gebeuren als je een heup breekt? Als je een longontsteking krijgt, wil je dan nog antibiotica? Moet je naar het ziekenhuis als de gezondheidstoestand plotseling verslechtert? Deze vragen worden vaak ook besproken bij de opname in het verpleeghuis.

Praten over de laatste levensfase

Het is belangrijk om op tijd deze vragen te bespreken. De regiebehandelaar (ouderenarts of verpleegkundig specialist) bespreekt dit meestal direct bij de opname in het verpleeghuis. Dat doet de ouderenarts of verpleegkundig specialist met de patiënt én met de naasten. Veel mensen kunnen heel goed vertellen wat hun wensen zijn. Vaak weet je eigen huisarts dat en is dat al opgeschreven. Lees hier meer over praten over de laatste levensfase.

Maar bijvoorbeeld bij mensen met dementie is het moeilijk deze gesprekken te voeren. Zij begrijpen het vaak niet goed meer door hun dementie. Dan zijn de naasten de belangrijkste gesprekspartners voor de ouderenarts of verpleegkundig specialist. Want zij kennen de patiënt vaak het beste en kunnen goed aangeven wat hun dierbare nodig heeft en wat zijn of haar wensen zijn. De wensen over de zorg bij het levenseinde worden opgenomen in het zorgplan of behandelplan.

Palliatieve unit

Sommige verpleeghuizen hebben een speciale afdeling, de 'palliatieve unit'. Daar kunnen ook mensen van buiten de instelling terecht. Zij komen hier speciaal voor de laatste fase van hun leven. De zorg is hier nog meer toegespitst op de laatste fase.

Er zijn verpleeghuizen die (nog) geen palliatieve unit hebben. De meeste bewoners in een verpleeghuis worden gewoon op hun eigen afdeling verpleegd en verzorgd. Daar overlijden ze ook. Want er zijn wel altijd zorgverleners gespecialiseerd in palliatieve zorg. Zij werken samen met andere zorgverleners om de bewoner zo goed mogelijk te ondersteunen en te begeleiden.

Palliatieve zorg en terminale zorg worden vaak verward. Palliatieve zorg kan wel jaren duren, bijvoorbeeld bij dementie. Terminale zorg is de zorg in de laatste paar weken van het leven. Dat is de fase waarin iemand gaat sterven. Dan is de zorg erop gericht iemand zo goed mogelijk naar het einde te begeleiden.

Sterven in het verpleeghuis

Als iemand stervende is, komen de verzorgenden vaker bij iemand langs. Ze kijken hoe het lichamelijk gaat, maar ze hebben ook aandacht voor de psychische en spirituele kant. Zorgverleners zijn betrokken iemand tot het laatst goed te begeleiden. In deze fase zijn je naasten ook heel erg belangrijk. Ook zij kunnen symptomen of klachten zien, de ze kunnen bespreken met de zorgverleners.

Na het overlijden

Als iemand is overleden in het verpleeghuis, is er alle ruimte om afscheid te nemen. Niet alleen voor de naasten, maar ook voor medewerkers van het verpleeghuis. Zij hebben immers ook een band opgebouwd met degene die is overleden. Daarom wordt er vaak een kaars en een foto op de afdeling neergezet.

Soms is er een 'uitgeleide-ritueel' om afscheid te nemen van de overledene: een erehaag als gebaar als de uitvaartondernemer iemand ophaalt. Al dat soort rituelen wordt met de familie of met de naasten besproken.

Kosten van een verpleeghuis

Als bewoner van een verpleeghuis ben je verzekerd voor de zorg in een verpleeghuis. Ook voor de palliatieve zorg. Je moet dan wel een 'indicatie' hebben. Jij of jouw naasten vraagt een indicatie aan bij CIZ. Je moet vaak wel een eigen bijdrage betalen. Hoeveel dat is, hangt af van je persoonlijke financiële omstandigheden.

Verblijf je maar kort in een verpleeghuis (respijt zorg of terminale zorg) dan wordt de zorg betaald uit de Zorgverzekeringswet. Ook dan is er een 'indicatie' nodig. Lees meer [hier meer over vergoedingen](#).